

Varför slutar ungdomar spela fotboll och idrotta.

*Sammanställning av Svenska undersökningar,
Kungälv Gemensamma Fotbolls Sällskap, Ulf Wahlberg, Mars 2016.*

Syfte med sammanställningen.

KGFS vill skapa förståelse och belysa varför allt fler ungdomar slutar spela fotboll generellt samt peka på möjligheter för att motverka detta.

Bakgrundsinformation.

Svenska undersökningar under de senaste 10 åren har sammanställts. Få undersökningar är dock helt nya vilket är en brist. Fortsatt ökad konkurrens av utbud för ungdomar inom och utom idrotten gör att man kan anta att trenden med minskande utövare fortsätter på samma linje även om norra Halland hittills kompenserat generellt minskade antal, hållit upp utövare. Förståelse, strategi och planeringen för detta i klubbarna blir m.a.o. viktigare och viktigare i framtiden.

Källor: Svenska undersökningar, forskning från GHI, officiella föreläsningar o.s.v. de senaste 10 åren. Rena tidningsreportage, bloggar o.s.v. är undantagna eftersom källor och ett bredare underlag ofta inte finns angivet. Få rapporter mappar helt vad gäller våra åldrar, både kille och tjej, forskning som har några år på nacken o.s.v. Svaren är därför förenklade. Större drag och trender tycks dock vara ganska samstämmiga.

Det finns mycket fördjupning: Googla ex. på "varför man slutar idrotta". Föredrag från RF och SISU, "Idrott för hela livet" <http://www.ur.se/Produkter/162870-UR-Samtiden-Idrott-for-hela-livet-Darfor-stannar-unga-inom-idrotten>. GIH har följt 2000 elever i åk 3,6,9 sedan 2001-2010 kring varför man idrottar....

Generell situation kring utövare i Sverige idag.

Punkter som man kan konstatera från de flesta undersökningar som kan vara intressant för vår situation.

- Medlemsantal har ökat i idrottsföreningarna från 70-talet fram till millenniumskiftet men har sedan stagnerat och minskar nu (inget speciellt för fotboll).
- Man slår fast att Bredd och Elit inte har något visat motsatsförhållande utan snarare ett klart samband. Finns denna kunskap inom kommunen?
- I den Svenska idrottsmodellen betonas ofta från centralt och statligt håll sambandet med att en stark elit i förlängningen ger en god folkhälsa.

- Man bör generellt vara mer lyhörd i talangletande och uttagningar för att attrahera och behålla fler spelare längre upp i åldrarna. I tonåren hittar man en för stor korrelation med tidigt födelseålder/tidig utveckling (född första halvåret) och tidigt deltagande i klubbtag, regionlag och nationella lag. För många senare födda försvinner innan man hunnit komma ikapp men som har samma förutsättningar att bli etablerade och framgångsrika på sikt. Deltagande och uttagning sett i lite längre perspektiv där potentiell utvecklingskurva, ambition och talang balanserar tidiga resultat är svår men kan skapa bättre kontinuitet över tid.

Trender från olika undersökningar för att få uppfattning om läget i stort i Sverige.

Främst genom rena fotbollsundersökningar men likartad data finns data generellt från utövare av sport. Ingen direkt data från Kungsbacka kommun. Grunddata kring Kungsbacka kan undersökas via aktivitetsbidrag för att ge hur många som teoretiskt finns kvar som namn och hur stort drop-out är. Specifika orsaker behöver man gräva i mer. För att skapa väg framåt har vi också tittat lite på faktorer som gör att man *inte* slutar på samma gång.

Varför slutar man idrotta:

1. Få slutar spela i yngre åldersgrupper upp till 12 års ålder. Innan dess finns inga generella problem trots att fokus ofta hamnar här i media och prat om uttagning, toppning o.s.v.
2. Undersökningar brukar gälla spannet 13-16år. Största tappet börjar runt 15 års ålder. 50% av utövarna i klubbarna slutar i tonåren. Undersökningar tycks ge:
  - a. **2/3** slutar för att det är tråkigt och intresset försvunnit för sporten. Främsta anledningarna tycks vara:
    - i. Missnöje med tränare och medspelare (kan finnas skillnader mellan kille o tjej-lag?).
    - ii. Väljer annan sport (störst tapp mot innebandy, sedan hockey 13% till hockey, 20% till övriga sporter...)
    - iii. Annat (tidsbrist, skador, träningstider, laget upphör, man vill spontanidrotta...)
  - b. **1/3** slutar för att något helt annat har tagit överhanden.
3. Ofta noteras ett stort kommunikationsglapp mellan utövare och föreningen. Av dom utövare som slutar försökte bara 20% av föreningarna kommunicera alls med dom inom första året för att fråga om orsaker, kanske övertala o.s.v.
4. Efter ett lite längre uppehåll kommer utövaren sällan tillbaka på en högre nivå noteras det i flera undersökningar.
5. Kommentar angående Hallands Fotbollförbund och deras fokusförändring för ungdomsfotbollen som nu lanseras

<http://halland.svenskfotboll.se/forbundsinformation/fokusforandring-hallands-fotbollforbund/> . HFF menar: ”Genom en ensidig satsning på bland annat en

distriktslagsverksamhet har HFF använt stora resurser till relativt sett få spelare. Denna ordning har rått inom svensk fotboll länge och har aldrig utsatts för någon granskning eller ifrågasättande. Forskning visar dock att genom en tidig elitfixering och därmed en exkludering av barn och unga är det många som slutar spela fotboll...”

Man drar slutsatsen att distriktslagsverksamheten i Halland nu skall upphöra utan att den forskning HFF stödjer sig på anges.

I min genomgång har jag aldrig noterat att distriktslagsverksamhet angetts som en faktor som får satsande ungdomar att sluta, utan sporrar minst lika många så slutsatsen känns konstig.

Framför allt anser jag att i alla fall vissa spelare som har kämpat och utvecklats bra för stunden med tillhörighet i lag med mindre utvecklat spelarunderlag, normalt inte får annat tillfälle att synas och att den enda arenan stängs nu. Jag anser att förbundet borde fundera över sitt uppdrag som också innefattar (eller borde innefatta) att synliggöra och hjälpa talanger fram där inte klubbarna själva räcker till. Att genom distriktslagsverksamheten hjälpa dom som utvecklats i viss ålder framåt borde inte stå i kontrast till att man utvecklar sin verksamhet i andra sammanhang för att bredda sig om vi vill ha fotbollstalanger. En övervägande del av dom som idrottat förstår att man vill och måste få mäta sig med likasinnade för att förstå nivå, få inspiration och utvecklas vidare. Även erfarenheten och besvikelsen att inte alla får spela i alla lag på alla nivåer (här distriktslag), är något som tillhör spelat och man också måste få erfarenhet av för att lära och utvecklas så att ta bort distriktslag

HFF anser att ”stora resurser avsätts för distriktslagsverksamheten”. Detta torde idag dessutom vara en sanning med modifikation eftersom klubbarnas anmälning/ träningsavgifter idag finansierar ganska stor del av denna.

Vill man se till att utslagning genom att fånga upp ”senare-på-året-födda”, så borde man titta på t.ex. Danmark som har skugglag på olika nivåer så att man får en bredare bas

<http://fogis.se/barn-ungdom/arkiv/start sida/2013/05/svensk-talangutveckling-knappast-ett-haveri/>.

Varför fortsätter man:

1. Varför man **inte** slutar beror till absolut största del på om man känner känsla av
  - a. Ha sammanhang och meningsfullhet (ha något att se fram emot så det blir roligt).
  - b. Ha förståelse för vad som krävs för att lära sig och kunna utvecklas inom sporten.
  - c. Få tävla (få bra kampmoment, inte samma som att vinna med 10-0).

2. Vissa generella faktorer är konstaterade:
  - a. Ju tidigare man börjar(start innan 7 års ålder), ju större chans att man hänger med länge.
  - b. Man har föräldrar som själva idrottat eller man har idrottat gemensamt med dom, då hänger man i längre.

3. Klubbkänsla.

- a. Dom klubbar som byggt in en god styrning och arbetar aktivt med att skapa samhörighet för klubben över lag-gränserna verkar lyckas bättre från tonåren och upp i seniornivå än den genomsnittliga klubben.

Fundering runt ungdomsålder, 13-17år.

- Klubbar har ofta en grundambition att satsa på utövaren men tycks vara dåliga på att kommunicera detta tillräckligt till utövaren när denne är aktiv och även då utövare meddelar att man vill sluta. Man har identifierat flera faser runt tvekan, fundering över alternativ innan brytpunkt och beslut om en "drop-out" kommer.

Slutsats: Det finns alltså möjligheter att upptäcka detta genom mer regelbunden kommunikation.

- Boende, utbildning och arbetsituation. Kungsbackaområdet har haft stor inflyttning och idag bor ungdomar i kommunen hos föräldrar längre här än i riket i genomsnitt och bör därför behålla ungdomarna lite längre i sin moderklubb eller närliggande klubbar.

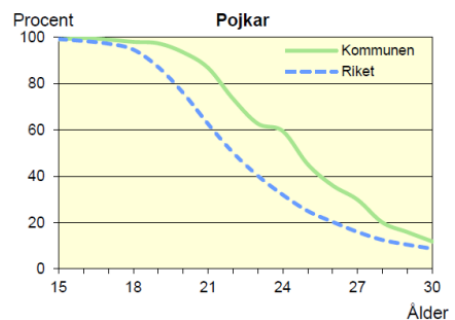
Detta borde i teorin resulterat i många fler utövare i tonåren men intresse och konkurrens av andra aktiviteter över tid, men generellt har fotbollsintresset det tycks bli allt färre fotbollsutövare som överlever tonåren. Färre fotbollsintresserade har kompenseras av stor inflyttning. även om den minskade trenden har varit lite mindre i vår kommun än i övriga landet p.g.a. inflyttningen

Folk- mängd	KBA	1990	1995	2000	2005	2010	2015
10-14 år	män	1842	1992	2586	2922	2496	2936
	kvinnor	1841	1797	2398	2830	2306	2719
15-19 år	män	2203	1914	2011	2614	2984	2548
	kvinnor	2122	1878	1792	2430	2821	2317

källa: SCB

Andel av ungdomarna i åldern 15–30 år som fortfarande bor hemma.
Källa KBA kommun /scb.

Graf för pojk o flick ser likartad ut.

Det finns statistik genom LOK-stödet för kommunen och det går ner inom fotbollen totalt. men det är svårt att dra slutsatser om exakt antal deltagarna över tid eftersom det baseras på antal tillfällen och peng (peng har kanske inte heller varit samma alla år?).

	2002	2003	Förändr	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013										
Fotboll	18 889 826	19 650 300	4,0%	20 692 499	5,3%	20 538 238	-0,7%	19 916 221	-3,0%	19 875 031	-0,2%	19 446 576	-2,2%	18 982 349	-2,4%	18 339 421	-3,4%	18 499 021	0,9%	18 429 158	-0,4%	18 406 294	-0,1%
Handboll	3 291 053	3 319 731	0,9%	3 456 836	4,1%	3 424 969	-0,9%	3 309 373	-3,4%	3 205 202	-3,1%	3 141 812	-2,0%	3 045 070	-3,1%	2 921 717	-4,1%	3 014 933	3,2%	2 971 180	-1,5%	2 897 025	-2,5%
Innebandy	4 630 768	4 689 976	1,3%	4 910 507	4,7%	5 091 182	3,7%	5 241 668	3,0%	5 297 604	1,1%	5 237 187	-1,1%	5 354 555	2,2%	5 263 341	-1,7%	5 183 675	-1,5%	5 132 831	-1,0%	5 088 415	-1,3%
Ishockey	5 288 907	4 633 517	-12,4%	4 723 857	1,9%	4 603 286	-2,6%	4 454 507	-3,2%	4 389 003	-1,4%	4 301 080	-2,1%	4 307 327	0,1%	4 183 803	-2,9%	4 212 395	0,7%	4 130 224	-2,0%	4 024 665	-2,6%

<http://www.svenskidrott.se/Ekonomisktstod/LOK-stod/>

Föreningservice i KBA har bara kunnat leverera medlems-statistik för mer än 2014- 2015, även om det bör finnas. Detta är för liten tid för att belägga trend över tid i Kungsbacka p.g.a. naturligt olika födelsetal i olika årskullar. Mellan 2014-2015 har klubbarna Onsala, Särö, Åsa och Fjärås minskat lite medan KIF, Kullavik, Tölö och Lerkil ökat något.

Troligen har kommunens lika begränsat utbud av billigare bostäder, eftergymnasial utbildning och bredd på arbetsmarknad även i framtiden för att kunna attrahera ungdomarna att stanna kvar som spelare i kommunen längre än idag, utan snarare tvärt. Det gör att det kan finnas ett uppdämt behov av att flytta ut från kommunen och ytterligare minskad ungdomsunderlag i högre ålder.

- Juniorlag. Minskningen är än så länge liten jämfört med övriga delar i Halland som har mindre befolkningsökning, men vi ser att juniorlag minskar. Med minskande lag, som är trenden idag, kan man anta att en kritisk gräns närmar sig då tapp av spelare och lag inte längre är linjärt utan går snabbare. (spiral fortsätter med minskat antal-intresserade ungdomar samlas för tidigt i för få lag- konkurrensen snedvrids - tappet av spelare och lag minskar mer). Restider blir då allt längre för att uppnå en godtagbar serie inom landskapet och tiden för att kunna utöva sporten försvåras än mer, ett moment 22 som är svårt att bryta om man vill behålla en livskraftig kontinuerlig seniorverksamhet över tid? Var är vi på skalan idag? Ja, antalet juniorlag minskar i alla fall.

Slutsats:

- Varje klubb bör alltså redan idag titta över strategi och värdera underlag tidigare och på längre sikt än idag, redan inför juniorålder. Underlag övervärderas oftast och det visar sig regelbundet att många "halva" lag försvinner i "onödan" i klubbarna. Att ha en gemensam policy med en eller flera samarbetsklubbar där man går ihop om juniorlag på olika ambitionsnivåer borde kunna utarbetas utan större besvär så att spelare kan få förutsägbarhet och kan se sig i en fortsatt fotbollsframtid inom kommunen, oavsett ambitionsnivå.
- Mycket få klubbar har idag en förutsägbar och stabil juniorverksamhet varje år av spetsigare natur som med tiden kan förse klubbarna och kommunen med tillräckligt många seniorspelare till antal och av kvalitet.

I ljuset av detta kanske möjligheten till en gemensamt organiserad spetsigare kunskapsnivå inom kommunen en allt viktigare kugge för att ge ambitiösa spelare en möjlighet att fortsätta att spela aktivt, utvecklas och stanna längre i kommunen totalt än vad varje klubb kontinuerligt kan förmå.

Slutsats: Troligen har kommunens begränsat utbud av billigare bostäder, eftergymnasial utbildning och bredd på arbetsmarknad för att kunna attrahera ungdomarna att stanna kvar som spelare i kommunen längre än idag, utan snarare tvärt om eftersom det kan finnas ett uppdämt behov av att flytta ut från kommunen.

-
- Ett ökat långsiktigt byggande och mer strukturerat genomförandet har varit det gemensamt för klubbar som haft ambition att bli större och mer framgångsrika i seniorsammanhang och lyckats. Troligen måste dom flesta klubbar arbeta mer på detta sätt för att öka kontinuitet och samhörighet även för att "överleva", även om man inte har större serieambitioner. *Detta behöver i sig inte vara förenat med stora kostnader eller stora resurser.*
- Framgångsrika föreningar har ofta tänka igenom erbjudandet mer strategiskt och mycket tidigare än det genomsnittliga i många föreningar. En "gameplan" som tydligare tar fasta på att klubben skapar större kontroll på lag och dess organisation från äldre ungdomsåren så att klubb, lag och spelare får större förutsägbarhet flera år framåt för varje spelare, har varit grundläggande. *Man bör kunna kopiera HUR goda exempel planerat och genomfört detta utan att uppfinna hjulet om man har ambition att vara en attraktiv klubb.*

Diskussionspunkter:

- **Våga sätta, uttala och kommunicera ambition och mål tidigare än idag.** Finns det en möjlighet att få fler att inte falla ifrån om man tillräckligt lång tid i förväg kan annonsera och göra reklam för hur nästa säsong och eventuell framtid så att man kan ta ställning och bli sugen på att fortsätta satsa och träna framåt för klubben? *Tas inte många gånger klubbens beslut om ambition och nivå ganska långt in på våren, istället för att uttala planer redan efter serieslut året innan för större förutsägbarhet?*
  - Hur många fotbollsintresserade räddar man kvar i klubben som går till andra klubbar för att man är intresserad men inte vet vad klubben kan ge?
  - Hur många lite tveksamma räddar man inte kvar eftersom det finns ett uttalat alternativ till att sluta?
- **Våga ha en långsiktig men anpassningsbar policy för att bygga klubb och kvalitet.** Finns fördel med att ta större grepp kring lagen för att säkra klubb-kvalitén över tid? Det kostar för många utövare, ledare och intern kraft att återuppbygga när lagen fallerar. Troligen finns mycket att vinna för hela klubben om man kan se och kommunicera på flera års sikt.
  - Borde sportchef eller motsvarande klubbfunktion ha samma eller större mandat än lagledare inför kommande säsongsplanering för att säkra klubbkänsla, resurser, finanser...?
- **Våga skapa bättre förberedelser för att utövare.** Kan vi hjälpa spelare mer för att kunna och vilja fortsätta att spela vidare i och efter tonåren? Aktivt locka spelare till att ta steget mellan junior och senior inom klubben. Bra fysiskt och mental förberedelse på seniorkrav?
  - Tydlighet på förväntningar och möjligheter,
  - Ge mer resurser till juniorlag för individuell förberedelse och coachning, om klubben noterar intresse för fortsatt spel.
  - Skapa förståelse för att tidig utveckling inte alltid ger samma försprång längre fram. Alla med god ambition har god chans på sikt.
- **Våga balansera uttagningarna lite mer långsiktigt.** Man har konstaterat att uttagningar från juniorålder och uppåt mot seniorlag, regionlag o.s.v. görs mycket på mogenhet för stunden, vilket i klart övervägande fall är samma som födelse på första halvan på året. Andra halvan har också större bortfall i tonåren. Kanske den momentana mogenheten kan vägas mer mot långsiktig ambition och potential och klubbkänsla än idag på alla nivåer (upp till landslagsnivå) för att inte tappa andra halvan som med tiden blir lika bra?
  - Vissa är mogna att ta steget upp tidigt till seniorfotboll, vissa borde vänta.
  - Många gånger tvingas dock klubbar med god ambition ändå kompromissa för att det fattas utövare på vägen upp mot ett seniorlag?